הורו בית דין פרק ראשון הוריות

מסורת הש"ס

ואם טורם העולה היא העולה. ואם היא העולה הרי אלו שלשה מיעוטין מן פרט לנשחטה בגילה ומן פרט לנסוף דמה ומן פרט ליציאת דמה מהו מן לקלעים שאם עלתה על גבי המזבח תרד לה היא עולה תשובה והכי נמי מפרש במסכת נדה בפרק יוצא דופן (דף מ.): **ז' שבטים.** דהוו רוב שבטים מביאים שבעה פרים דקסבר ר' יהודה דשבט ג' איקרי קהל (ה.): **ויהן מביאין** ולא ב"ד (ד.): **הורלה אלויה בכ"ד.** דכתיב ועבלה דבר [1] דהייגו שהורו לעבור מעיני הקהל דהייגו ב"ד: **ב"ד משלים לרוב לבור.** דעשו עם מעט לבור והשלימו לרוב לבור: [2] **[לבור מייפנ].** ור' מאיר פוטר לבור דהא קא מייתי ב"ד כדאמרי' לקמן (ה.) רבי מאיר אומר שבעה שבטים שחטאו מביאין בית דין מביאין עליהם פר והן פטורין [3]. ואי קשיא הא אמרי' בכל התורה אין מעיטו אחר מעיטו אלא לרבות ואיכי אמרי' אלו ג' מיעוטין דממעטינן אותם בירושלמי [4] מפרש ה"מ היכא דליכא אלא ג' מעוטין אבל הכא דליכא ג' מיעוטין כזה אחר זה כחד קרא טולהו אחו למעט וכן בל"ב מדות מצאתי: **אותו השבט חייב.** להביא פר דקסבר שבט אחד איקרי קהל: **רבי שמעון בן אלעזר אומר משמו.** של ר' מאיר. והא מתניתא מפרש לקמן [5]: **אמר רב אסי וכהורלאה.** דקיי"ל כי הורו ב"ד ועשו רוב קהל על פיהם שמביאים פר: **הלך אחר רוב ושבי בארץ ישראל.** דאותם שנאמרה לארץ אין מן המנין ולא אותן דמגמל מלרים ולמון דמולה לארץ היא: **פשיטא מרובין ומתמעטו.** כגון שהורו ב"ד ועשו רוב קהל על פיהם דתמיהנו להביא פר ולא הספיקו להביא פר עד שנתמעטו שנמו מקצתן היינו פלוגתא דר' שמעון ורבנן דתנן (לקמן י.) חטא כהן משוח ונשיא עד שלא נתמנו דהיו חייבים להביא כשבה או שעירה ולא הספיקו להביא עד שנתמנו הרי הן כהדיוטות ונחייבים להביא כשבה או שעירה כגמהלה הכא נמי חייבין פר כגמהלה רבי שמעון אומר וכו' הכא נמי אם עדו להם עד שלא נתמעטו חייבין להביא פר אבל אם עדו להן משנתמעטו פטורין: **מוטעין ונהרבו מאי.** כגון שהורו בית דין

[1] זאת תורת העולה היא הרי אלו שלשה מיעוטין ואיבעיית אימא עדיין אני אומר לא מצית מוקמת לה כר' יהודה דקתני רוב קהל שחטאו ב"ד מביאין על יחידן פר ואי רבי יהודה האמר צבור הוא דמייתי ב"ד לא דתנן [6] רבי יהודה אומר שבעה שבטים שחטאו מביאין ז' פרים ורב נחמן אמר שמואל זו דברי ר"מ אבל חכמים' אומרי' יחיד שעשה בהוראת ב"ד חייב מאי ר"מ ומאי רבנן דתניא הורו ועשו רבי מאיר פוטר וחכמים מחייבין מאן עשו אילימא ב"ד מ"ט דרבנן דמחייבי והתניא יכול הורו ב"ד ועשו ב"ד יכול יהו חייבין ת"ל הקהל ועשו [7] מעשה תלוי בקהל והוראה תלויה בב"ד אלא הורו ב"ד ועשו רוב קהל מאי מטעמא דר' מאיר דפוטר אלא לאו הורו ב"ד ועשו מיעוט קהל ובהא קמיפלגי מר סבר יחיד שעשה בהוראת בית דין פטור ומר סבר יחיד שעשה בהוראת ב"ד חייב אמר רב פפא דכולי עלמא יחיד שעשה בהוראת ב"ד פטור אלא ב"ד משלים לרוב צבור קמיפלגי מ"ס ב"ד משלים לרוב צבור ומ"ס [8]אין ב"ד משלים לרוב צבור ואיבעיית אימא הורו ב"ד ועשו רובו של קהל [9]ומאן חכמים רבי שמעון היא דאמר צבור מייתי וב"ד מייתי ואיבעיית אימא שבט שעשה בהוראת בית דינו [10]ומאן חכמי' רבי יהודה היא דתניא שבט שעשה בהוראת בית דינו אותו השבט חייב ואב"א כגון שחטאו ששה והן רובו של קהל או שבעה אע"פ שאינן רובו של קהל ומתניתין מני ר' שמעון בן אלעזר היא דתניא [11]רבי שמעון בן אלעזר אומר משמו [12]חטאו ששה והן רובו של קהל או שבעה אע"פ שאינן רובו של קהל חייבין אמר רב אסי [13]בהוראה הלך אחר רוב יושבי ארץ ישראל שנאמר [14]ויעש שלמה בעת ההיא את החג וכל ישראל עמו קהל גדול מלבוא חמת עד נחל מצרים לפני ה' אלהינו שבעת ימים ושבעת ימים ארבעה עשר יום מבדי כתיב וכל ישראל עמו קהל גדול מלבוא חמת עד נחל מצרים למה לי שמע מינה [15]הני הוא דאיקרי קהל אבל הגך לא איקרי קהל פשיטא מרובין ומתמעטו היינו פלוגתא דרבי שמעון ורבנן מועטין ונתרבו מאי מי פליגי רבי שמעון ורבנן ר"ש דאזיל בתר דידיה מחייב ורבנן דאזלי [16]בתר חטאת פטרי [17][או לא] מאי ותיסברא אימור דשמעת ליה לר"ש דאזיל אף בתר דידיה [18]היכי דהוי ידיעה וחטאה בחיובן] ידיעה דלא חטאה מי שמעת ליה דא"כ לייתי כי השתא אלא ר"ש חטאה וידיעה בעי איבעיא להו הורו ב"ד חלב מותר ועשו מיעוט הקהל וחזרו ב"ד בהן והורו ועשו מיעוט אחר מהו כיון דשתי ידיעות ניהו לא מצטרף או דלמא כיון דאידי ואידי חלב הוא מצטרף ואם תמצא לומר כיון דאידי ואידי חלב הוא מצטרף מיעוט בחלב שעל גבי דקין מהו הבא ודאי כיון דבתרי קראי קאתי לא מצטרף או דלמא כיון דאידי ואידי חלב הוא מצטרף ואת"ל שם חלב הוא ומצטרף מיעוט בחלב ומיעוט בדם מהו הבא ודאי (כיון) דתרי איסורי גינהו [19](וכיון דאין איסורין שוה) לא מצטרף או דלמא כיון [20](דאיסורין שוה) דקרבנן שוה מצטרף מיעוט בחלב ומיעוט בעבודת כוכבים מהו הבא ודאי אין איסורין שוה ואין קרבנן שוה [21]או דלמא כיון דאידי ואידי כרת הוא מצטרף תיקו איבעיא להו הורו ב"ד שחלב מותר ועשו מיעוט הקהל ומת אותו ב"ד ועמד ב"ד אחר וחזרו והורו ועשו מיעוט אחר אליב' דמ"ד ב"ד מייתי לא תיבעי לך דהא ליתנהו אלא כי תיבעי לך אליבא דמ"ד צבור מייתי מאי צבור הא קאי

תוספות

[1] **את** בפרשי דרשי דתנן ר' יהודה אומר [2] שבטים שחטאו מביאין [3] ב"ד ובן נראה דהכי תנן ברייתא דתניא' ובתר הכי תני ' שבטים בו' ולא שביק ריבא דתניתיה לשנקט ריבא: [4] ר"מ סבר יחיד שעשה בהוראת ב"ד פטור. תימה מלי דיחיד? לכך לומר ר"מ ס"ל דדוקא יחיד שעשה חייב אבל שנים ושלשה שעשו פטורים ולית ליה ברייתא דזעירין אמי אומר כו' דכגלה"ה ליה לר יחיד שעשה בהוראת ב"ד חייב ר"מ מת לי דקרא דמשמע דוקא מיעוט תנא דמחלק בין מ' לבנים דחיק לומר מכי: [5] קהל ביה מלבוא חטת. אע"ג דל"מ מדברי קבלה לא יליפינן הא הוי גילוי מילתא בעלמא: [6] **מועטין ונתרבו.** כגון שהורו ב"ד ועשו רובו של קהל. ולא נהירא דאפילו דמעיטין ומתמעטין כי נתמעטו לאו בני קרבן ניהו אלא ריבה הכתוב פרובים (אלא) בזמן שהם מעיטו הקהל שהרי הם ראוים להתרבות לחייבא בשבגת מעשה שכן אין מביאין ע"י פר בהוראה וחייבין הם (ה"א) אבל רוב הקהל לא מרבין ליה בשבגת מעשה לחייב שהרי ב"ד מביאין פר ע"י והם פטורין וכי היכי דפטורי בהוראה פטורי בשבגת מעשה ת"ל מעט הארץ ואפי' דפרין מאי אולמיה דמיעוט מרובא ה"מ מדיעה ליה לאוקמי מרובין דרבי קרא במיעוט דקהל משום דאין ב"ד מביאין פר ע"י אלא פשיטא ליה חייבין דאי לאו הכי מאי אולמיה מרוב ולפי מה שהבנתי דברי רש"י ז"ל לא קשיא מידי לפירושו וקרובין דבריו. ומיהו הא קשיא לן מאן דאי תנא דקאמר (צבור) [ב"ד] מביאין פר ע"י והם פטורין ר"מ הוא (לקמן דף ה.) ואיהו הוא דאית ליה בשבת פרק המצניע (דף צג.) יחיד שעשה בהוראת ב"ד פטור וכן אמר רב נחמן לקמן ובתרא בחדא ופליג עליה בחדא: [7] **אב"א** עדיין אני אומר לא מצית לאוקמה כר' יהודה וכו' ואידך (בתרא) (ברייתא) רבי יהודא היא דסתם סיפרא ר' יהודה היא: [8] **לא** דב"ש יחיד שעשה בהוראת ב"ד פטור. ה"ה דהוה מצי למימר דר"מ סבר חייב אלא דניחא ליה למימר דכולהו סברי כמתניתין ועוד דר"מ אית ליה בפרק המצניע דיחיד שעשה בהוראת ב"ד פטור: [9] **א"א** בר שמעון אומר משום חטאו ששה והם רובו של קהל. ירושלמי אמר ר"א לא אמר אלא ששה שהם רוב הא ה' אע"פ שהם רובא פטורין אמר ר' יוסי בר בון מתני' אמרה כן מחצית שבטים ובלבד רוב אכולוסין דכוותה מחצית אוכלוסין ובלבד

[10] **ומאן חכמי' רבי יהודה היא דתניא שבט שעשה בהוראת בית דינו אותו השבט חייב.** ואם תאמר הא דתנן [6] רבי יהודה אומר שבעה שבטים שחטאו מביאין ז' פרים ורב נחמן אמר שמואל זו דברי ר"מ אבל חכמים' אומרי' יחיד שעשה בהוראת ב"ד חייב מאי ר"מ ומאי רבנן דתניא הורו ועשו רבי מאיר פוטר וחכמים מחייבין מאן עשו אילימא ב"ד מ"ט דרבנן דמחייבי והתניא יכול הורו ב"ד ועשו ב"ד יכול יהו חייבין ת"ל הקהל ועשו [7] מעשה תלוי בקהל והוראה תלויה בב"ד אלא הורו ב"ד ועשו רוב קהל מאי טעמא דר' מאיר דפוטר אלא לאו הורו ב"ד ועשו מיעוט קהל ובהא קמיפלגי מר סבר יחיד שעשה בהוראת בית דין פטור ומר סבר יחיד שעשה בהוראת ב"ד חייב אמר רב פפא דכולי עלמא יחיד שעשה בהוראת ב"ד פטור אלא ב"ד משלים לרוב צבור קמיפלגי מ"ס ב"ד משלים לרוב צבור ומ"ס [8]אין ב"ד משלים לרוב צבור ואיבעיית אימא הורו ב"ד ועשו רובו של קהל [9]ומאן חכמים רבי שמעון היא דאמר צבור מייתי וב"ד מייתי ואיבעיית אימא שבט שעשה בהוראת בית דינו [10]ומאן חכמי' רבי יהודה היא דתניא שבט שעשה בהוראת בית דינו אותו השבט חייב ואב"א כגון שחטאו ששה והן רובו של קהל או שבעה אע"פ שאינן רובו של קהל ומתניתין מני ר' שמעון בן אלעזר היא דתניא [11]רבי שמעון בן אלעזר אומר משמו [12]חטאו ששה והן רובו של קהל או שבעה אע"פ שאינן רובו של קהל חייבין אמר רב אסי [13]בהוראה הלך אחר רוב יושבי

[11] **ומאן חכמים רבי שמעון.** דאמר מיעוטן ואיבעיית אימא עדיין אני אומר לא מצית מוקמת לה כר' יהודה דקתני רוב קהל שחטאו ב"ד מביאין על יחידן פר ואי רבי יהודה האמר צבור הוא דמייתי ב"ד לא דתנן [6] רבי יהודה אומר שבעה שבטים שחטאו מביאין ז' פרים ורב נחמן אמר שמואל זו דברי ר"מ אבל חכמים' אומרי' יחיד שעשה בהוראת ב"ד חייב מאי ר"מ ומאי רבנן דתניא הורו ועשו רבי מאיר פוטר וחכמים מחייבין מאן עשו אילימא ב"ד מ"ט דרבנן דמחייבי והתניא יכול הורו ב"ד ועשו ב"ד יכול יהו חייבין ת"ל הקהל ועשו [7] מעשה תלוי בקהל והוראה תלויה בב"ד אלא הורו ב"ד ועשו רוב קהל מאי טעמא דר' מאיר דפוטר אלא לאו הורו ב"ד ועשו מיעוט קהל ובהא קמיפלגי מר סבר יחיד שעשה בהוראת בית דין פטור ומר סבר יחיד שעשה בהוראת ב"ד חייב אמר רב פפא דכולי עלמא יחיד שעשה בהוראת ב"ד פטור אלא ב"ד משלים לרוב צבור קמיפלגי מ"ס ב"ד משלים לרוב צבור ומ"ס [8]אין ב"ד משלים לרוב צבור ואיבעיית אימא הורו ב"ד ועשו רובו של קהל [9]ומאן חכמים רבי שמעון היא דאמר צבור מייתי וב"ד מייתי ואיבעיית אימא שבט שעשה בהוראת בית דינו [10]ומאן חכמי' רבי יהודה היא דתניא שבט שעשה בהוראת בית דינו אותו השבט חייב ואב"א כגון שחטאו ששה והן רובו של קהל או שבעה אע"פ שאינן רובו של קהל ומתניתין מני ר' שמעון בן אלעזר היא דתניא [11]רבי שמעון בן אלעזר אומר משמו [12]חטאו ששה והן רובו של קהל או שבעה אע"פ שאינן רובו של קהל חייבין אמר רב אסי [13]בהוראה הלך אחר רוב יושבי

[12] **חטאו ששה והן רובו של קהל.** ואם תאמר הא דתנן [6] רבי יהודה אומר שבעה שבטים שחטאו מביאין ז' פרים ורב נחמן אמר שמואל זו דברי ר"מ אבל חכמים' אומרי' יחיד שעשה בהוראת ב"ד חייב מאי ר"מ ומאי רבנן דתניא הורו ועשו רבי מאיר פוטר וחכמים מחייבין מאן עשו אילימא ב"ד מ"ט דרבנן דמחייבי והתניא יכול הורו ב"ד ועשו ב"ד יכול יהו חייבין ת"ל הקהל ועשו [7] מעשה תלוי בקהל והוראה תלויה בב"ד אלא הורו ב"ד ועשו רוב קהל מאי טעמא דר' מאיר דפוטר אלא לאו הורו ב"ד ועשו מיעוט קהל ובהא קמיפלגי מר סבר יחיד שעשה בהוראת בית דין פטור ומר סבר יחיד שעשה בהוראת ב"ד חייב אמר רב פפא דכולי עלמא יחיד שעשה בהוראת ב"ד פטור אלא ב"ד משלים לרוב צבור קמיפלגי מ"ס ב"ד משלים לרוב צבור ומ"ס [8]אין ב"ד משלים לרוב צבור ואיבעיית אימא הורו ב"ד ועשו רובו של קהל [9]ומאן חכמים רבי שמעון היא דאמר צבור מייתי וב"ד מייתי ואיבעיית אימא שבט שעשה בהוראת בית דינו [10]ומאן חכמי' רבי יהודה היא דתניא שבט שעשה בהוראת בית דינו אותו השבט חייב ואב"א כגון שחטאו ששה והן רובו של קהל או שבעה אע"פ שאינן רובו של קהל ומתניתין מני ר' שמעון בן אלעזר היא דתניא [11]רבי שמעון בן אלעזר אומר משמו [12]חטאו ששה והן רובו של קהל או שבעה אע"פ שאינן רובו של קהל חייבין אמר רב אסי [13]בהוראה הלך אחר רוב יושבי

[13] **בהוראה הלך אחר רוב.** ואם תאמר הא דתנן [6] רבי יהודה אומר שבעה שבטים שחטאו מביאין ז' פרים ורב נחמן אמר שמואל זו דברי ר"מ אבל חכמים' אומרי' יחיד שעשה בהוראת ב"ד חייב מאי ר"מ ומאי רבנן דתניא הורו ועשו רבי מאיר פוטר וחכמים מחייבין מאן עשו אילימא ב"ד מ"ט דרבנן דמחייבי והתניא יכול הורו ב"ד ועשו ב"ד יכול יהו חייבין ת"ל הקהל ועשו [7] מעשה תלוי בקהל והוראה תלויה בב"ד אלא הורו ב"ד ועשו רוב קהל מאי טעמא דר' מאיר דפוטר אלא לאו הורו ב"ד ועשו מיעוט קהל ובהא קמיפלגי מר סבר יחיד שעשה בהוראת בית דין פטור ומר סבר יחיד שעשה בהוראת ב"ד חייב אמר רב פפא דכולי עלמא יחיד שעשה בהוראת ב"ד פטור אלא ב"ד משלים לרוב צבור קמיפלגי מ"ס ב"ד משלים לרוב צבור ומ"ס [8]אין ב"ד משלים לרוב צבור ואיבעיית אימא הורו ב"ד ועשו רובו של קהל [9]ומאן חכמים רבי שמעון היא דאמר צבור מייתי וב"ד מייתי ואיבעיית אימא שבט שעשה בהוראת בית דינו [10]ומאן חכמי' רבי יהודה היא דתניא שבט שעשה בהוראת בית דינו אותו השבט חייב ואב"א כגון שחטאו ששה והן רובו של קהל או שבעה אע"פ שאינן רובו של קהל ומתניתין מני ר' שמעון בן אלעזר היא דתניא [11]רבי שמעון בן אלעזר אומר משמו [12]חטאו ששה והן רובו של קהל או שבעה אע"פ שאינן רובו של קהל חייבין אמר רב אסי [13]בהוראה הלך אחר רוב יושבי

[14] **ויעש שלמה בעת ההיא.** ואם תאמר הא דתנן [6] רבי יהודה אומר שבעה שבטים שחטאו מביאין ז' פרים ורב נחמן אמר שמואל זו דברי ר"מ אבל חכמים' אומרי' יחיד שעשה בהוראת ב"ד חייב מאי ר"מ ומאי רבנן דתניא הורו ועשו רבי מאיר פוטר וחכמים מחייבין מאן עשו אילימא ב"ד מ"ט דרבנן דמחייבי והתניא יכול הורו ב"ד ועשו ב"ד יכול יהו חייבין ת"ל הקהל ועשו [7] מעשה תלוי בקהל והוראה תלויה בב"ד אלא הורו ב"ד ועשו רוב קהל מאי טעמא דר' מאיר דפוטר אלא לאו הורו ב"ד ועשו מיעוט קהל ובהא קמיפלגי מר סבר יחיד שעשה בהוראת בית דין פטור ומר סבר יחיד שעשה בהוראת ב"ד חייב אמר רב פפא דכולי עלמא יחיד שעשה בהוראת ב"ד פטור אלא ב"ד משלים לרוב צבור קמיפלגי מ"ס ב"ד משלים לרוב צבור ומ"ס [8]אין ב"ד משלים לרוב צבור ואיבעיית אימא הורו ב"ד ועשו רובו של קהל [9]ומאן חכמים רבי שמעון היא דאמר צבור מייתי וב"ד מייתי ואיבעיית אימא שבט שעשה בהוראת בית דינו [10]ומאן חכמי' רבי יהודה היא דתניא שבט שעשה בהוראת בית דינו אותו השבט חייב ואב"א כגון שחטאו ששה והן רובו של קהל או שבעה אע"פ שאינן רובו של קהל ומתניתין מני ר' שמעון בן אלעזר היא דתניא [11]רבי שמעון בן אלעזר אומר משמו [12]חטאו ששה והן רובו של קהל או שבעה אע"פ שאינן רובו של קהל חייבין אמר רב אסי [13]בהוראה הלך אחר רוב יושבי

[15] **הני הוא דאיקרי קהל.** ואם תאמר הא דתנן [6] רבי יהודה אומר שבעה שבטים שחטאו מביאין ז' פרים ורב נחמן אמר שמואל זו דברי ר"מ אבל חכמים' אומרי' יחיד שעשה בהוראת ב"ד חייב מאי ר"מ ומאי רבנן דתניא הורו ועשו רבי מאיר פוטר וחכמים מחייבין מאן עשו אילימא ב"ד מ"ט דרבנן דמחייבי והתניא יכול הורו ב"ד ועשו ב"ד יכול יהו חייבין ת"ל הקהל ועשו [7] מעשה תלוי בקהל והוראה תלויה בב"ד אלא הורו ב"ד ועשו רוב קהל מאי טעמא דר' מאיר דפוטר אלא לאו הורו ב"ד ועשו מיעוט קהל ובהא קמיפלגי מר סבר יחיד שעשה בהוראת בית דין פטור ומר סבר יחיד שעשה בהוראת ב"ד חייב אמר רב פפא דכולי עלמא יחיד שעשה בהוראת ב"ד פטור אלא ב"ד משלים לרוב צבור קמיפלגי מ"ס ב"ד משלים לרוב צבור ומ"ס [8]אין ב"ד משלים לרוב צבור ואיבעיית אימא הורו ב"ד ועשו רובו של קהל [9]ומאן חכמים רבי שמעון היא דאמר צבור מייתי וב"ד מייתי ואיבעיית אימא שבט שעשה בהוראת בית דינו [10]ומאן חכמי' רבי יהודה היא דתניא שבט שעשה בהוראת בית דינו אותו השבט חייב ואב"א כגון שחטאו ששה והן רובו של קהל או שבעה אע"פ שאינן רובו של קהל ומתניתין מני ר' שמעון בן אלעזר היא דתניא [11]רבי שמעון בן אלעזר אומר משמו [12]חטאו ששה והן רובו של קהל או שבעה אע"פ שאינן רובו של קהל חייבין אמר רב אסי [13]בהוראה הלך אחר רוב יושבי

[16] **בתר חטאת פטרי.** ואם תאמר הא דתנן [6] רבי יהודה אומר שבעה שבטים שחטאו מביאין ז' פרים ורב נחמן אמר שמואל זו דברי ר"מ אבל חכמים' אומרי' יחיד שעשה בהוראת ב"ד חייב מאי ר"מ ומאי רבנן דתניא הורו ועשו רבי מאיר פוטר וחכמים מחייבין מאן עשו אילימא ב"ד מ"ט דרבנן דמחייבי והתניא יכול הורו ב"ד ועשו ב"ד יכול יהו חייבין ת"ל הקהל ועשו [7] מעשה תלוי בקהל והוראה תלויה בב"ד אלא הורו ב"ד ועשו רוב קהל מאי טעמא דר' מאיר דפוטר אלא לאו הורו ב"ד ועשו מיעוט קהל ובהא קמיפלגי מר סבר יחיד שעשה בהוראת בית דין פטור ומר סבר יחיד שעשה בהוראת ב"ד חייב אמר רב פפא דכולי עלמא יחיד שעשה בהוראת ב"ד פטור אלא ב"ד משלים לרוב צבור קמיפלגי מ"ס ב"ד משלים לרוב צבור ומ"ס [8]אין ב"ד משלים לרוב צבור ואיבעיית אימא הורו ב"ד ועשו רובו של קהל [9]ומאן חכמים רבי שמעון היא דאמר צבור מייתי וב"ד מייתי ואיבעיית אימא שבט שעשה בהוראת בית דינו [10]ומאן חכמי' רבי יהודה היא דתניא שבט שעשה בהוראת בית דינו אותו השבט חייב ואב"א כגון שחטאו ששה והן רובו של קהל או שבעה אע"פ שאינן רובו של קהל ומתניתין מני ר' שמעון בן אלעזר היא דתניא [11]רבי שמעון בן אלעזר אומר משמו [12]חטאו ששה והן רובו של קהל או שבעה אע"פ שאינן רובו של קהל חייבין אמר רב אסי [13]בהוראה הלך אחר רוב יושבי

[17] **[או לא] מאי ותיסברא אימור דשמעת ליה לר"ש דאזיל אף בתר דידיה [היכי דהוי ידיעה וחטאה בחיובן] ידיעה דלא חטאה מי שמעת ליה דא"כ לייתי כי השתא אלא ר"ש חטאה וידיעה בעי איבעיא להו הורו ב"ד חלב מותר ועשו מיעוט הקהל וחזרו ב"ד בהן והורו ועשו מיעוט אחר מהו כיון דשתי ידיעות ניהו לא מצטרף או דלמא כיון דאידי ואידי חלב הוא מצטרף ואם תמצא לומר כיון דאידי ואידי חלב הוא מצטרף מיעוט בחלב שעל גבי דקין מהו הבא ודאי כיון דבתרי קראי קאתי לא מצטרף או דלמא כיון דאידי ואידי חלב הוא מצטרף ואת"ל שם חלב הוא ומצטרף מיעוט בחלב ומיעוט בדם מהו הבא ודאי (כיון) דתרי איסורי גינהו [19](וכיון דאין איסורין שוה) לא מצטרף או דלמא כיון [20](דאיסורין שוה) דקרבנן שוה מצטרף מיעוט בחלב ומיעוט בעבודת כוכבים מהו הבא ודאי אין איסורין שוה ואין קרבנן שוה [21]או דלמא כיון דאידי ואידי כרת הוא מצטרף תיקו איבעיא להו הורו ב"ד שחלב מותר ועשו מיעוט הקהל ומת אותו ב"ד ועמד ב"ד אחר וחזרו והורו ועשו מיעוט אחר אליב' דמ"ד ב"ד מייתי לא תיבעי לך דהא ליתנהו אלא כי תיבעי לך אליבא דמ"ד צבור מייתי מאי צבור הא קאי**

תוספות

[18] **חלב המכסה את הקרב.** וכן הם מאי איכא למימר מיהו לפי התוספות דמכילתין נראה דתמצא לקרים מצות מחיינן כולך יש חלב ודם כתורה אבל אין חייבין אלא על הקרב לבדם. ולע"ג דדם חיה נאסר. שמא הלאוקים דאמרים דגם הוא קרב: והורו והורי שדם מותר. הא דקתני סת"ג דמשמע דוקא מיעוט דוקא משום שדעי ביעתים עשוו בחלב דהא אמרי' לא ידעו נמי מלי למנטי דדקאמר משום דשני מיעוט הם דם שיה כבר ולא חלב אלא נקטי אגב אחרינו. והא דלא פשיט מהכא דלעיל לגבי על שיהי כולן בשגגה אחת. דהכא מיון דתנא בס"ל דלא שגגה אחת: והורו שבעורת כוכבים גם בחלב אלא ומם ב"ע אי דוקא מיכבה דאמיקרא הוי מיעוט וכן בפוף אבל אי הוי דוקי בסוף לא אתקבלי למיעוטא שמכסר בסר להיות מיעוטא. ת"ל ב"ש אבל הא ודאי אי הי מתחלה דוקא ולבסוף מיעוטא אין מיעוט אלמצרף לדוקא כיון שבכר נתחייבו דוקא נקרבן: **אלא** כי תיבעי לך בה'. ל"ע אי הוי מלי למנטי נמי למ"ד ב"ד מייתי אם מתו מיעוט לצור הלאמיים ולא נודע לי אם אל אלי המיים מי אמרי' ב"ד [מחייבי] דמ"מ הם הורו שלא כדת אלא דלא והא דקתני מתו ב"ד ולא נקוט הורו ב"ד אחר דלא אפשר כי אם כשהדרי נדולה:

[19] **דתנן [6] רבי יהודה אומר שבעה שבטים שחטאו מביאין ז' פרים ורב נחמן אמר שמואל זו דברי ר"מ אבל חכמים' אומרי' יחיד שעשה בהוראת ב"ד חייב מאי ר"מ ומאי רבנן דתניא הורו ועשו רבי מאיר פוטר וחכמים מחייבין מאן עשו אילימא ב"ד מ"ט דרבנן דמחייבי והתניא יכול הורו ב"ד ועשו ב"ד יכול יהו חייבין ת"ל הקהל ועשו [7] מעשה תלוי בקהל והוראה תלויה בב"ד אלא הורו ב"ד ועשו רוב קהל מאי טעמא דר' מאיר דפוטר אלא לאו הורו ב"ד ועשו מיעוט קהל ובהא קמיפלגי מר סבר יחיד שעשה בהוראת בית דין פטור ומר סבר יחיד שעשה בהוראת ב"ד חייב אמר רב פפא דכולי עלמא יחיד שעשה בהוראת ב"ד פטור אלא ב"ד משלים לרוב צבור קמיפלגי מ"ס ב"ד משלים לרוב צבור ומ"ס [8]אין ב"ד משלים לרוב צבור ואיבעיית אימא הורו ב"ד ועשו רובו של קהל [9]ומאן חכמים רבי שמעון היא דאמר צבור מייתי וב"ד מייתי ואיבעיית אימא שבט שעשה בהוראת בית דינו [10]ומאן חכמי' רבי יהודה היא דתניא שבט שעשה בהוראת בית דינו אותו השבט חייב ואב"א כגון שחטאו ששה והן רובו של קהל או שבעה אע"פ שאינן רובו של קהל ומתניתין מני ר' שמעון בן אלעזר היא דתניא [11]רבי שמעון בן אלעזר אומר משמו [12]חטאו ששה והן רובו של קהל או שבעה אע"פ שאינן רובו של קהל חייבין אמר רב אסי [13]בהוראה הלך אחר רוב יושבי**

[20] **דקרבנן שוה מצטרף.** ואם תאמר הא דתנן [6] רבי יהודה אומר שבעה שבטים שחטאו מביאין ז' פרים ורב נחמן אמר שמואל זו דברי ר"מ אבל חכמים' אומרי' יחיד שעשה בהוראת ב"ד חייב מאי ר"מ ומאי רבנן דתניא הורו ועשו רבי מאיר פוטר וחכמים מחייבין מאן עשו אילימא ב"ד מ"ט דרבנן דמחייבי והתניא יכול הורו ב"ד ועשו ב"ד יכול יהו חייבין ת"ל הקהל ועשו [7] מעשה תלוי בקהל והוראה תלויה בב"ד אלא הורו ב"ד ועשו רוב קהל מאי טעמא דר' מאיר דפוטר אלא לאו הורו ב"ד ועשו מיעוט קהל ובהא קמיפלגי מר סבר יחיד שעשה בהוראת בית דין פטור ומר סבר יחיד שעשה בהוראת ב"ד חייב אמר רב פפא דכולי עלמא יחיד שעשה בהוראת ב"ד פטור אלא ב"ד משלים לרוב צבור קמיפלגי מ"ס ב"ד משלים לרוב צבור ומ"ס [8]אין ב"ד משלים לרוב צבור ואיבעיית אימא הורו ב"ד ועשו רובו של קהל [9]ומאן חכמים רבי שמעון היא דאמר צבור מייתי וב"ד מייתי ואיבעיית אימא שבט שעשה בהוראת בית דינו [10]ומאן חכמי' רבי יהודה היא דתניא שבט שעשה בהוראת בית דינו אותו השבט חייב ואב"א כגון שחטאו ששה והן רובו של קהל או שבעה אע"פ שאינן רובו של קהל ומתניתין מני ר' שמעון בן אלעזר היא דתניא [11]רבי שמעון בן אלעזר אומר משמו [12]חטאו ששה והן רובו של קהל או שבעה אע"פ שאינן רובו של קהל חייבין אמר רב אסי [13]בהוראה הלך אחר רוב יושבי**

[21] **דמ"ד ב"ד מייתי לא תיבעי לך דהא ליתנהו אלא כי תיבעי לך אליבא דמ"ד צבור מייתי מאי צבור הא קאי** [18] **חלב המכסה את הקרב.** ואם תאמר הא דתנן [6] רבי יהודה אומר שבעה שבטים שחטאו מביאין ז' פרים ורב נחמן אמר שמואל זו דברי ר"מ אבל חכמים' אומרי' יחיד שעשה בהוראת ב"ד חייב מאי ר"מ ומאי רבנן דתניא הורו ועשו רבי מאיר פוטר וחכמים מחייבין מאן עשו אילימא ב"ד מ"ט דרבנן דמחייבי והתניא יכול הורו ב"ד ועשו ב"ד יכול יהו חייבין ת"ל הקהל ועשו [7] מעשה תלוי בקהל והוראה תלויה בב"ד אלא הורו ב"ד ועשו רוב קהל מאי טעמא דר' מאיר דפוטר אלא לאו הורו ב"ד ועשו מיעוט קהל ובהא קמיפלגי מר סבר יחיד שעשה בהוראת בית דין פטור ומר סבר יחיד שעשה בהוראת ב"ד חייב אמר רב פפא דכולי עלמא יחיד שעשה בהוראת ב"ד פטור אלא ב"ד משלים לרוב צבור קמיפלגי מ"ס ב"ד משלים לרוב צבור ומ"ס [8]אין ב"ד משלים לרוב צבור ואיבעיית אימא הורו ב"ד ועשו רובו של קהל [9]ומאן חכמים רבי שמעון היא דאמר צבור מייתי וב"ד מייתי ואיבעיית אימא שבט שעשה בהוראת בית דינו [10]ומאן חכמי' רבי יהודה היא דתניא שבט שעשה בהוראת בית דינו אותו השבט חייב ואב"א כגון שחטאו ששה והן רובו של קהל או שבעה אע"פ שאינן רובו של קהל ומתניתין מני ר' שמעון בן אלעזר היא דתניא [11]רבי שמעון בן אלעזר אומר משמו [12]חטאו ששה והן רובו של קהל או שבעה אע"פ שאינן רובו של קהל חייבין אמר רב אסי [13]בהוראה הלך אחר רוב יושבי

מתא עמקן דף:
יד ב מיי' שם פ"ד הל' ב סמג שם:
טו ג מיי' שם פ"ב הל' ב וסיי' הל' ה:
טז ד ה מיי' שם פ"ג הלכה ב סמג שם:
יז ו מיי' שם הל' ג סמג שם:
יח ז מיי' שם הלכה ד ופיי' נהפשות וכו'מ:

רבינו חננאל

נתחלף לו חלב בשומן ואכלו דשמנינא אינה בדבר שהותר על פיהן. דשומן מעיקרא שרי וקאי: מלתא דפשיטא ליה לרבא מבעיא ליה לרמי בר חמא דבני הורו ב"ד שחלב מותר ונתחלף חלב בשומן ואכלו מהו. מ" לדעת האי תנא: אמר רבא ה"ש הקן הלך היחיד ועשה שוגג על פיהם. שוגג לן פיהם למה לי. לאו לאתויי הורו ב"ד שחלב מותר ונתחלף לו חלב בשומן ואכלו דפטור דהיינו דלמא הכי קאמר שוגג על פיהם הוא דפטור אבל נתחלף לו חלב בשומן ואכלו חייב. אית דאמרי אמר רבא ה"ש הלך יחיד ועשה שוגג על פיהם פטור מאי לאו שוגג על פיהם פטור הא נתחלף לו חלב בשומן ואכלו חייב. ודהינן דלמא הכי קאמר הלך יחיד ועשה דשמעו הדבר שהורו כגון שהתירו החלב והלך ואכלו או שוגג (אן) על פיהם. דורא לאתויי הך תני ליה. ס"א ועשה או שוגג (אן) על פיהם בפלוגתא הורו בית דין שחלב מותר ונתחלף לו חלב בשומן ואכלו רב אמר פטור (ושמואל) [וריש] אמר חייב פי לדעת הנא דאמרתיהן ומותבתן אר' יוחנן מהא דתניא בספרא ואם נפש אחת תחטא בשגגה מעם הארץ. מעם הארץ פרט למומר. פי שאם חטא בשוגג אינו מביא קרבן. דכל עבירה שהתירה אדם לעצמו נקרא עליה מומר. עכשיו אם היה זה נהנו לאכול חלב במדבר ואכלו פעם אחת בשוגג אינו חייב להביא ותניא בתוספתא האוכל שקצים הרי זה מומר [כו'] עד ר' יוסי ב"ר יהודה אומר אף הלובש כלאים ר' שמעון בן יוסי אומר משום ר' שמעון מה ת"ל אשר לא תעשינה השם מידיעתו. פירוש אם ידוע שאילו הודיעו אדם כשהיה אוכל החלב חלב הוא זה כי היה פורש אותו יביא קרבן על שגגתו יצא מומר שאינו שב מידיעתו פי' הכי קרי בי' ר"ש אשר לא תעשינה. כלומר נפש שאין עושה בדעתה חייבת והאי דנתחלף לו חלב בשומן אילו נאמר לו חלב הוא זה לא היה פורש דבחזקת היתר הוא החלב בעינינו דהא התיריהו לו ב"ד וכל זה מפורש בפרק ג' מזה המסכת. אמר רב פפא קסבר ר' יוחנן דכיון דאילו